[2022] 16 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 602

ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ

ਬਨਾਮ

ਦਾਮਿਨੀ ਵਧਵਾ ਅਤੇ ਹੋਰ।

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7962)

ਨਵੰਬਰ 04, 2022

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਐਮ. ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਜੇ.ਜੇ.)

ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2013 - ਧਾਰਾ 24 (2) ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 – ਐਸਐਸ 4, 6 - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ: ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਲ 2016 ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ - ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ, ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ - ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਟਿੱਡੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 4, 1894 ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 1980 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਸਾਲ 2016 ਦਾ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2), 2013 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਕਾਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਕੁਆਇਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ- ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ: 1.1 ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1-ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ

22.05.2016. ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ, ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 22.05.2016 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ। ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਟਿੱਡੀ 'ਤੇ ਡੀਡੀਏ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਾਲ 2016 ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 25.11.1980 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸਨੇ 22.05.2016 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, 2013. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ - ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਿਸ ਨੇ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। [ਪਾਰਸ 7, 7.1][607-ਜੀ -ਐਚ; 608-ਏ -ਐਫ]

1.2 ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ/ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪਾਰਸਲ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਇਕੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ/ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੁਝ ਪਾਰਸਲਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੇਖੇ ਗਏ ਅਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ, 603 ਏ ਬੀ ਸੀ ਡੀ ਈ ਐਫ ਜੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ

2013 ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਕਾਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮ੍ਹਾਂ/ਟੈਂਡਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਨੂੰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਤਹਿਤ 8 ਖਾਮੀਆਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 11735 ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7.2, 8][608-F-H; 609 A-B, C]

ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ। **(2020) 8 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 129 : [2020] 3 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 1 - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ**.

ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਗੌਡਫ੍ਰੇ ਫਿਲਿਪਸ (ਆਈ) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, **2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3073 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ**

ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, **(2010) 4 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 17 : [2010] 2 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 447;** *ਮੀਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰ,* **(2008) 9 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 173,** *ਐਮ ਵੈਂਕਟੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ,* **(2015) 17 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 1***: [2015] 11 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 454**; *ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਏ ਐਨ ਆਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ,* **(2019) 10 ਐਸਸੀਸੀ 229- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ**

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

[2010] 2 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 447	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 2.3
[2020] 3 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 1	ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ	ਪੈਰਾ 3.1
[2015] 11 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 454	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 7

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7962

2016 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 11735 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 25.07.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨਿਕਾ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਅਸ਼ੋਤੋਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ

ਐਨ ਐਸ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ, ਐਮ ਪੀ ਭਾਰਗਵ, ਵਰੁਣ ਕਪੂਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਜੀਤਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.

1 2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 11735 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ - ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਐਕਟ, 2013 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ, 2013" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਡੀਡੀਏ) ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ

2 ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 - ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮੈਦਾਨ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਭਾਵ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 589 (1-8), 1 ਬੀਘਾ ਅਤੇ 8 ਬਿਸਵਾ (4 ਬੀਘੇ ਵਿੱਚੋਂ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2013.

2.1 ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ◌ਾ◌ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ 25.11.1980 ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ, 1894" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ 07.06.1985 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ 17.06.1987 ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

2.2 ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ/ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰਿਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

2.3 ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੇੜ ਲੜੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 25.11.2004 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਜੱਜ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ 11.05.2007 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, **ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, (2010) 4 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 17**, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

2.4 ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ/ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਕਾਰਨ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਕਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕੁਆਇਰ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਕਾਰਨ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਟਿੱਡੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ

3.ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨਿਕਾ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 22.05.2016 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰ ਵੀ ਵੇਚਣ ਲਈ ਉਕਤ ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਟ, 1894 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਗੌਡਫ੍ਰੇ ਫਿਲਿਪਸ (ਆਈ) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 2022** ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3073 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

3.1 ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਡੀਡੀਏ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਪਾਰਸਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕੁਆਇਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲੰਬਿਤ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ। (2020) 8 ਐਸਸੀਸੀ 129,** ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਥਾਰਟੀ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਕਾਰਨ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੀ, ਤਾਂ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

3.2 ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ.

4. ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨਐਸ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ/ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) 2013 ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

5. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਅਤੇ 5 ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਜੀਤਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

6. ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

7. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਡੀਡੀਏ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਊਂਟਰ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 - ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ 22.05.2016 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਰ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 22.05.2016 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ। ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡੀਡੀਏ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਗਈ ਸੀ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਾਲ 2016 ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 25.11.1980 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕੁਆਇਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 - ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। **ਗੋਡਫ੍ਰੇ ਫਿਲਿਪਸ (ਆਈ) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ. (ਸੁਪਰਾ) ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ **ਮੀਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2008) 9 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 173 ਅਤੇ ਐਮ ਵੈਂਕਟੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ, (2015)** 17 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 1, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ **ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਏ ਐਨ ਆਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2019) 10 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 229** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

7.1 ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸਨੇ 22.05.2016 ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, 2013. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ - ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਿਸ ਨੇ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਖਾਮੀਆਂ ਦਾਦਾਅਵਾਕੀਤਾਸੀ।

7.2 ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ/ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪਾਰਸਲ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਇਕੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ/ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੁਝ ਪਾਰਸਲਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਕਾਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮ੍ਹਾ/ਟੈਂਡਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕੁਆਇਰ ਨੂੰ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਤਹਿਤ ਖਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 11735 ਵਿੱਚ 25.07.2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 11735 ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਖ਼ਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆਪਾਂਡੇ
(ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ: ਰੂਪਾਂਸ਼ੀ ਵਿਰੰਗ, ਐਲਸੀਆਰਏ) ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrol. No. P/956/2016